

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

36. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Néhány szó

egy iparkiállítás rendezése iránt.

Közelebb Győrben, majd Apatinban rendezett ipar- és termény-kiállítás élénk mozgalmat idézett elő a helybeli lakosság közt, s azon közös óhajnak adtak többfelől kifejezést, vajha a jövő év folytán városunkban is rendeztetnék egy a győri vagy apatini kiállításához hasonló ipar- és termény-kiállítás. Az eszme valóban szép, sőt kivihető.

Városunk egy idő óta mind a szellemi, mind az anyagi téren szép sikerrel halad előre, szellemi haladásunk egyik szép eredménye, díszes színházunk, anyagi haladásunk még nem mutathat fel ily szép eredményt, főleg a közel mult években a súlyos pénzügyi helyzet nagyon nyomasztólag hatott anyagi haladásunkra, sujtá iparunkat, sujtá kereskedelmünket.

Azonban a viszonyok sujtó hatalma alatt nem szabad összerogynunk, nem szabad csüggednünk, sőt inkább önmagunknak kell összetett erővel a viszonyok sujtó hatalma ellen küzdenünk, s ha lehet azokat anyagi haladásunk javára letörnünk kell.

Anyagi haladásunknak mindenestre egyik tekintélyes mótora leend az ipar- és termény-kiállítás, melynek eszméje több derék helybeli iparos és kereskedő által örömmel karoltatott fel, kik is a közel eső győri kiállítást megszemlélve kecségető reményvel tértek vissza s azon eltökélt szándékkal, hogy ezen eszmének anyagi gyarapodásunk előmozdítására hirdetőivé lesznek. Az elvetett magvak termékeny talajra találtak.

Azonban nem szabad többé az üres lelkesedésnél, a szép szavak hirdetésénél megmaradnunk, hanem tenni kell és pedig mielőbb, hogy szellemi haladásunkhoz anyagi gyarapodásunk párhuzamos legyen; mert ha az utóbbi az előbbitől messze elmarad, könnyen és igen hamar amannak gyors hanyatlását okozhatja, minthogy az utóbbi adja nagymérvben az elsőnek az életet. A szellemi s anyagi téren történő párhuzamos haladás oly szoros összefüggésben van egymással, mint a test és lélek; itt is áll az, hogy csak ép testben lakik ép lélek, hogy csak anyagi jólét mellett várható a szellemi téren virágzás. — Nekünk magyaroknak, kik külföld mivelt államaitól oly távol vagyunk még sok tekintetben főleg igyekeznünk kell. Eddig azon sajátosságos és rossz nemzeti szokásunk volt kiválólag az ipar és földművelés terén, hogy nyugodt egyhangúsággal a régi kerékvágásban mozogtunk egyre, s csak a sors változékonyságától lestük, mint a sült galambot anyagi jólétünket. Anyagi jólétünkért bizony keveset mozdítottunk elő. Ha voltak is egyesek, kik néha jobb eszméket gyakran sikerrel hirdettek, pillanatnyi lelkesedéssel felkaroltuk őket, azonban a tűz hamar kihűlt s maradt minden a régi.

Tovább így nem maradhatunk, a viszonyok kellehetetlen hatalma elsodor bennünket ha nem haladunk. Ha valaha, egy most áll azon közmondás: „segíts magadon, az Isten is segít!” Ne várjuk gyarapodásunkat, valamely tőlünk különálló kül eseménytől vagy a sorstól, hanem tegyünk, mit lehet magunk, és saját magunk szorgalma és iparkodása

által alapítsuk meg anyagi jólétünket, mert a közmondás értelme szerint csak ha magunkon segítünk, segít az Isten is rajtunk, s kitarató szorgalommal folytatott munkánkat áldással kíséri.

A mit elmondunk általában önfajunkról, az illik ránk Fejérvár és megye lakóira; mert hisz mi is ama alkotmány szerető, hazáért égő és lángoló magyar nép egy és pedig jelentékeny része vagyunk, mely tud áldozni, harcolni és anyagi jóléteért mégis keveset tesz. Ne várjuk azt, hogy azon szép eszmét, mely több lelkes lakósát e városnak áthatá s tette buzdítá — a külső, rajtunk kívül álló viszonyok — például egy természettudományi társulat által nálunk rendezendő kirándulás valósítsa, hanem összetett erővel hassunk oda és törekedjünk arra, hogy munkálkodásaink által még a jövő év folytában egy általános ipar- és termény-kiállítás rendeztessek. — Ne várjuk az eszme valóítását egyenesen és egyedül a kormánytól sem, mert hiszen annak igen sok és igen nehéz feladata van hazánk felvirágoztatása érdekében, hanem közös erővel állítsuk ki itthon azon terményeket, melyeket földünk és a szorgalom előállít, s azon az ipar által létrehozott tárgyakat, melyeket szorgalmas iparosaink készítettek; mert ezáltal míg egyrészt kimutatjuk azt, mivel bírunk, másrészt közvetlenül tudomásul szerzünk arról, miben vagyunk hátra, mit kell helyrehozni, pótolni.

Ezen szép eszme kivitele — az ipar- és termény-kiállítás rendezése érdekében — a közfigyelem a megyei gazdasági egylet felé fordul, mely annyiszor adta már jelét anyagi téren jótékony működésének.

TÁRGZA.

Falun.

Megpihenni jöttem,
Én e csendes helyre,
Azt gondoltam, hogy feledlek,
Azt gondoltam, hogy szívemnek
Enyhül mély keserve.

De nem enyhült, mert hisz'
Elkisért a bánat,
A mi volt is, egy kis kedvem,
E kicsit is ott feledtem
Édes rózsám nálad.

E bú volt kísérom,
És sokkal hübb, mint te,
Ott járt körülöttem sirva,
És sötétes utaimra
Tövisseket hinte.

Ah már csak mély búmat
Sirba tehetném le,
Hej de mikor azt sugá a
Széttört szívem, hogy utána
Ő is sirba térne.

P.—ty. — P.—ty.

Nők, szívek.

— Beszélgetés. —

Sokszor és igen sokan elmondták, hogy a nő egy megoldhatlan rejtély.

A fiatalember, mikor bilincseket érez, oly kedves bilincseket szíve körül, miket az első szerelem tündérkeze fon arra, talány önmaga előtt; de még nagyobb talány lelke előtt a hölgy, kiért dobogni tudja azt a szegény rab szívet. Legyen csak férj; s a mézes napok (heteket kellene mondanom, de így tán hitelesebb) rózsaszín napkelete, napfényes boldogsága, tenger végtelen érzelméi, a gyönyör-ittas szerelem muló percei után, maga sem tudja, miért — egyszer csak tanulmányozni kezdi azt a kedves kis „menyecske”, s szíve legbelső kamrájának falára oda pingálja egy láthatatlan kéz: „a nő megoldhatlan rejtély.”

Sok ember megöszült, igen sok visszatért az anyaföld hideg kebelére a nélkül, hogy e köztünk mozgó vér- és husalkotvány, ez emberi testbe öltözött rébusz, e szív- és agybontó gordiuszi csomó nyitására lelhetett volna. No de miért is oltatott belénk anyánk szívvérével a tudvány, mikor oly gyötrelmes ki nem elégíthetni. Ha a bűvész önféjét leszeli s tenyerén hordozza, könnyen meglepi azt, ki ilyet nem látott; mihelyt azonban értjük a dolgot, jól esik mondani: ismerjük titkodat! De ha tenkezed békét hagy is árva fejednek, s mégis elvesztet azt, s eszed pár csillagszem napheví sugárai alatt elpárologni kezd; akkor, csak akkor volna ám isteni, a megelégedés, a tudós önhittség hangján mondhatnod: ismerlek szép maszk!

Ez azonban nem adatott nekünk — halandóknak... Azért legnagyobb része azoknak, kiket nősziv valaha

meghódított (s hol az, kit nem?): czopfos öregurak, tubákos philosophok, a szív bajait oly kevéssé ismerő orvosok stb. stb. fáradoztak már félrelebbenteni e titok fátylát — mind sikertelen.

De mégis legtöbbit foglalkoztak e talánnyal, mióta megszületett a gondolat: kötött beszédben adni hangokat — a költők, és megkötetlen beszédben is: az írók. Csakhogy bizony pár ezred sem volt s még néhány sem lesz elegendő arra, hogy helyesen megfejtők találkozzanak, kiknek neveit közölje majd ötezer év múlva, (mikor t. i. a holddal már postai és távirai összeköttetésben leszünk) egy ott megjelenendő „Bazar”, „Nefejejts”, vagy „Családi kör”, hogy köztöttük kisorolhassa a XIX. század összes nő-poétáinak egy életunt által összegyűjtött verseit.

Az embereknek bizonyos elfogult része csak azért nem akarja elhinni, mily kitalálhatlan valami a nő, mert szerintök a poéták bolondok, az íróknak meg hazugság a — kenyerök. Valami kis igaz lehet ebben is; de ezért a nő mégis csak megfejtetlen rejtély, megoldhatlan bonyulat....

Hölgyeink — meglehet — azt hiszik, hogy maguk előtti épen nem képeznek talányt. Sajnálom, de ki kell mondanom: Szép hölgyeim, önök csalódnak, igen csalódnak. Bármennyire értsék is körülhálózni a szegény férfi-szívet úgy, hogy menekülő még nagyobb fogásba vergődjék, melynek oly édesek kínai, de annál keserűbbek könyei — a kiábrándulás; bármint tudják szép szemeik megolvasztani a szívek szikla-kérgét, gyujtani villámokat és sujtani vele oly sok érző kebelt; bármennyire birják Isten legszebb tudományát: üdvözíteni, és Isten legretteneteseb büntetését kárhoztatni s ezt mind egy mosoly világokat hódító hatalmával, —

Gazdasági egyetünk egy idő óta ugyan nagyon visszavonult működést folytat, azonban hisszük, hogy, valamint már többször rendezett tisztán földmívelési-, állat- és kertészeti-kiállításával eddig — úgy jelenleg ipar- és termény-kiállítással a sikra kilép és lelkes vezetői közreműködése folytán kezébe veszi a vezéri botot, hogy azt megyénk anyagi gyarapodására dicsőségesen hordozza.

Az eszme biztos megvalósítása tekintetéből mindenestre egy oly tekintélyes intézetnek, mint a megyei gazdasági egyet, kell a vezérszerepet kezébe venni, mely leginkább lenne képes az egész megyét ezen kiállításba bevonni, melyhez a városi iparos és kereskedő világ is örömmel csatlakozik. Így történt ez a szomszédos Győrme gyében is, hol az odaváló gazdasági egyet lelkes közreműködésével létesült az igen szépen sikerült kiállítás.

A győrvidéki gazdasági egyesület által folyó évi aug. 23-tól 30-ig rendezett termény- és iparkiállítás a termény- és iparcikkéken kívül gazdasági, tanügyi tárgyakat, régiségeket stb. foglalt magában. Az egyet által nem várt siker koronázta a kiállítást, mert 1300 forint jövedelem folyt be az egyet javára, holott megelőzőleg az egyet félve a deficitől bizonyos összeget utalványozott előre a költségekre a kormánytól pedig 700 forint segélyt kapott. Azonban ezek az egyet javára megmaradtak, még 1300 forint jövedelem járult hozzá. — Így tehát nemcsak azon már magába véve elég előnyben részesült Győr városa és vidéke, hogy ipara s földmívelése tárgyait nyilvánosság elé hozta, mely magában véve is elég eredmény, hanem még anyagilag az egyet 1300 forintot nyert. — Megjegyezzük még, hogy a kormány jutalmazására több arany-, ezüst- és bronz-érmét adott. — Mielőtt sorainkat bevégeznék még egyszer felhívjuk városunk s megyénk lakóinak egy a megyei gazdasági egyet figyelmét ezen fontos eszme valószínűsítésére, egy termény- s ipar-kiállítás rendezésére. Törekedjünk önmagunk saját erőnkön anyagi jólétünk előmozdítására, ne külső befolyásoktól várjuk egyedül gyarapodásunkat, hanem segítsünk magunkon, akkor az Isten is segít! Mi mint a nyilvánosság közege, ezen ügy előmozdításában mindig részen leszünk. □

Néhány adat megyénk irodalomtörténetéhez.

(Vége.)

Helyén leend még ezeken kívül fölemlitenünk városunk egyik szülöttét, Wunsch Józsefet, (jelenleg hittanár és hittudor Veszprémben,) ki 1857-ben az iskola elnöke volt, azonban nem a székesfejérvári, hanem a veszprémi egyházmegye részéről volt a központi papnöveldebe küldve. — Azon zircz-czistercei rendű tanárok közül pedig, kik szintén az iskola tagjai

legyenek meggyőződve, hogy legkevésbé sem ismerik önmagukat. Mert mikor egy kaczer nő játszan látszik az érzelmekkel, mint játszik a körülrajongók szédült fejei s tactust verő szíveivel, mikor egy kaczer nő tud Julia s Desdemona lenni azon egy perczen, keblet tární és zárni a szerelem esdő szavaira: ez még nem önismeret. E nőt a körülmények, ez asszonyt testi kecasei jó művésznővé tették ugyan, de nem önismerővé.

Nem ismeri, nem érti a nő önmagát attól kezdve, hogy — nő soha. De nincs a világnak az a lélektanára sem ám, ki tudományosan bírja megfajteni: mi a nő? ki ismerni legyen képes egy nőt a külvilág és saját szívilága körében; ki rendszerbe tudja szedni egy nő tulajdonait, érzelmeit, uralkodó szenvedélyeit.... Ki nem hiszi, tegyen tanulmánya tárgyáa egy nőt, a ki nem fogja osztanni érzelmeit s egy nőt a ki őt szeretni fogja. A próba fölöttébb veszedelmes; mert könnyen szíve fog munkálni esze helyett; pedig mit a szív dictál, sokszor hamis az, — azután még könnyen ott is felejt-heti szívét „egy szelid szöke kék szemében“ vagy „egy barna tűz-ölében,“ s ki tudja, ily áldozat fölérne-e a buvárlat sikerével.

Ó! pedig mily égbemelő, boldogító rabszolgaság az: a gyengéd érzelmek delejserű vonzalma, vagy épen a legtisztább „első szerelem,“ ábrándfűzere által kötvé lenni egy meleg nőkebel titkos vágyaihoz, fojtott sohajhoz. Csak hogy ezek szolgálatában állani, a mily isteni, ép oly veszedelmes, ép oly kárhuzatos. Mert nem fogod megérteni az imádotat, holott szíved rezgésbe hozandja minden ellebenő sohaja a kedves ajkaknak, holott imádatra fog készíteni egy-egy mosolya és a poklok fenekére taszítani szeméinek egyetlen hideg sugára, annak a csevegő kis száznak egyetlen szemrehányó szócskája.

(Vége következik.)

voltak és vagy városunkban végezték tanulmányaikat, vagy pedig később ugyanitt tanárkodtak, kiemeljük a következőket: Bula Teofil, (volt székesfejérvári igazgató, most zirczi perjel), Mezner Rudolf, (volt székesfejérvári tanár, most plebános), Fordermayer Károly, Schill Athanáz, (székesfejérvári születésű, plebános), Burghardt Leo, Rainiss Gyula, (1863/4. elnöke volt az iskolának), Rajeczky Mátyas és Platz Bonifác, (székesfejérvári születésű, most hittudor és hittanár Zirczen.)

Megemlítendőnek tartjuk, hogy az iskola tagjai közül többen nyertek nyilvános pályázatokon is jutalmakat, (mint pl. Frankl Vilmos, mint növendékpap, 100 drb. aranyat az akademiánál,) s ezek közt egy fejérvári is, Czobor Béla, 1872-ben a pesti tudományegyetemen az oklevéltanból nyert, s pályakoszoruzott művét a következő évben ily cím alatt „Magyarország egyházi és világi hatóságai kiadott pecsétszékeinek jegyzéke,“ ki is adta.

Ha nem leszünk hosszadalmasok és unalmasok, igen szívesen bemutatjuk pár vonással ezen derék iskola működését is, mely kettős, t. i. önképző és nyilvános. Önképző működésüket a tagok hetenkint rendszeres rendkívüli gyűléseikben irodalmi kísérletek felolvasása és bírálatá által eszközölik, s ennek némi emelésére jutalmak is tüzetnek ki. Sokkal nagyobb horderejű ennél a nyilvános működés, mely az iskola évenkint kiadványaiból áll. 1833-tól fogva 1874-ig bezárólag ez iskola már 50 kötetet szaporította az egyházi irodalom termékeit, melyek egy része önálló, többnyire német-, francia- és latinnyelvekből fordított művek, másik része pedig az iskola tagjainak eredeti dolgozatai. Minden évi kiadvány 800—1000 példányban nyomatik, mely néha úgy elfogy, hogy a többi közt pl. Hepp egyháztörténetéből négy kiadást kellett rendezni, melyek mindegyike több ezer példányban nyomott. Tehát eddigelő az iskola több mint 50,000 kötetet adott a közönség kezébe! — A szerzők nevei közül, kik után az iskola fordított elég legyen itt felemlitenünk Sz. Ágostont, Ruinartot, Segurt, Manahant, grf. Montalembertet, Balmest, de Maistret, Wisemannt, Döllingert, Reuschot, Leroyt és Hergenröthert, kiknek nevei a régi és modern tudományos irodalomban valóban ünnepek.

Az idei kiadvány két kötetből áll, melyek egyike a Seda Ernő által írt történet; a másik pedig dr. Hergenröther József, würzburgi egyetemi tanár „A katolikus egyház és keresztény állam“ című korszerű egyházi jogi művének első kötete, (nagy 8-ad rétt, 468 lap.)

Az iskolának van egy igen értékes könyvtára, mely 3267 kötetből áll, s különösen hu garicákban gazdag; megemlíthető ezenfelül az érem-gyűjtemény, mely mintegy 500 drb. részint római és magyar, részint pedig egyéb nemzetek érmeit foglalja magában.

Ily eredmények fölmutatása után nem csoda, ha egy részről a magyar tudományos-akademia, — melytől 3 elismerő levelet kapott, — más részről pedig az egyházi és világi kitüntetések, irodalmi tekitélyek és műtésztek, mint grf. Széchenyi István, Guzmics Izidor, Fejér György, Horváth István, Döbrentei Gábor, Toldy Ferencz, Horváth Mihály, dr. Konek Sándor, Lonovics József, Scitovszky János, Deáky Zsigmond, Csajághy Sándor, Simor János, Haynald Lajos, Samassa József, Zalka János, Szabó Imre, Pauer János, stb. stb. hazai főpapjaink kezdetől fogva támogatták és részint még manap is kiváló érdeklődéssel támogatják szellemi buzdításokkal épűgy, mint anyagilag azon intézményt, melynek valódi önzetlen honszerelem adott lélet, s mely ugyanazon érzemény lángjainál buzgólkodik a haza ügyét kapcsolatban az ember legmagasabb hivatásával — a vallási érdekekkel — tehetségéhez képest előre segíteni.

És csakugyan, mennyi reményt köthet a haza, mennyit a katolikus egyház azon irodalmi körhöz, melyből egy Dayka Gábor, Czuczor Gergely, dr. Csajághy Sándor († mint csanádi püspök) Ihász Gábor, Kőrömczy Imre, († mint nagyvárad kanonok,) dr. Nagy János, dr. Somogyi Károly akad. tag s esztergami kanonok, dr. Roder Alajos, dr. Udvardy Ignác, († mint veszprémi kanonok,) dr. Szabó Imre akad. tag és szombathelyi püspök, Lányi Károly egyháztörténet író, Zsihovies Ferencz, († mint pozsonyi kanonok,) dr. Danielik János akad. tag, czim. püspök és egri kanonok, dr. Kádas Rudolf pémontrei kanonok s Győr-kerületi főigazgató, dr. Kopsz János jeles theologus, dr. Pollák János pécsi kanonok, dr. Palásty Pál esztergami kanonok, kitűnő theologus; dr. Hatala Péter, dr. Bita Dezső és dr. báró Hornig Károly egyetemi tanárok, dr. Fraknoi (előbb Frankl) Vilmos akad. tag és osztálytitkár stb. kerültek ki.

Adjá Isten, hogy a hozzá fűzött reményben ne csalatkozzék az egyház, ne csalatkozzék a haza, hanem a kikérült tagok — különösen a *fejérmegyeiek* — minél több sugárt gyűjtsenek érdemeikkel azon dicsnimbus közé, mely a derék magyar egyházi-irodalmi iskolát megérdemelt fényvel övezi körül. Aladár.

Gazdaszat.

Néhány szó a trágyázásról.

(Vége.)

A mellékes és mesterséges trágyafélék nagyobb-mérvű alkalmazása a mezei tüzletnek sok helyütt egészen

új alakot kölcsönzött, a gazdálkodást egész más alapokra fektette. A gazda nincs többé egyedül az istálló trágyának előhozására utalva, hanem trágyaszükségletét kisebb nagyobb részben más uton, gyakorta a kereskedés útján is kielégítheti, mennyiben t. i. bizonyos trágyaanyagokat saját szorgalma által előállítani vagy gyűjteni nem képes.

Azon időtől fogva, melyben a mezei gazda belátja, hogy trágyaszükségletének egyrészt kereskedés útján is kielégítheti vagy kielégíteni kénytelen: a trágya előtte nagyobb becsű tárggyá változik, nem mint eddig volt s ez által a gazda, mint trágyatermesztő, mintegy konkurenciába lép a kereskedés útján nyerhető trágyával. Ilykép a kereskedelmi trágya ára határozza meg legközelebb a saját trágyakészítésnek előnyességét. Minthogy pedig az ár a helyi viszonyok által tételeztetik fel: tehát véglegesen ezek határozzák a trágya-anyag s a trágyázás módjának kellő választása s vizsgálhatólag az egész tüzletnek adandó berendezés felett. A marha már most nem tartatik egyedül a trágya végett, megszűnik a gazdaság terhe lenni; hanem egyenes jövedelmi forrássá válik, sőt némely esetekben előnyösebb leend, a gazdaságban nyert istálló trágya eladása, annak közvetlen saját alkalmazása helyett s a kellő trágyának más anyagok alakjában, kívülről való megvásárlása.

Mindezen megváltozott viszonyok a trágyatanra is kiterjesztették módosító hatásukat. Az újabb trágyatan fölve többé nem az: „mennél több istálló trágyát készíts!“ hanem: „oly anyagokat használj a trágyázásra, melyek a czélzott eredményt lehető tökélyben legkisebb költséggel eszközölhetik.“

Ennélfogva a trágyaanyag megválasztása felett nem határoz, egyedül az anyag tulajdonságai s hatásainak összege; hanem és különösen annak ára. Így minden egyes esetben azon trágya fog, mint viszonylagosan legjobb megjelenni, mely a hasznos tulajdonságok és ezek által feltételezett hatások legnagyobb mértékével a legcsekélyebb árt (illetőleg legkisebb előállítási költséggel) összeköti. A trágyázásra nézve is érvényes a bölcs takarékoságnak az egész tüzletben oly rendkívüli fontos szabálya. A gazda tartozik e szerint, e részben követett eljárásnak is helyességét a legpontosabb számvezetés által folytonosan és szigoruan ellenőrizni.

Csak akkor tekinthető a trágyázás a földmívelés igazi alapjával; csak akkor válhat az maradandó jólét forrásává: ha a mezei gazdák részéről minden, bármikép trágyázásra alkalmas anyagok értéke és ára helyesen felismertetik; ezen anyagok szorgalmatos gyűjtése el nem mulasztatik; egyszersmind azok haszon nélküli elharácsolása meggátoltatik.

Végre különösen kiemeljük, miszerint csak a növények szerves tápszereit szabad a szó valódi értelmében elfogyasztani, a szervesetlen tápanyag ellenben örökös körforgásban mindig újból találjon alkalmazást: valamint ez, természetes uton a szerves anyaggal történik.

Az ekkép vezetett trágyázás, a minőt egyedül szabad és kell ajánlani, lesz a földmívelés biztos alapja s ez által az embernek maradandó fentartója.

Ezeket óhajtottuk Sporzon kitűnő műve után részint a könyv becses tartalmának bemutatása, részint gazdáinkkal való megismertetése végett közleni. Ajánljuk figyelmükbe. Ss.

A székesfejérvári tóvárosi kör évi közgyűlése.

A székesfejérvári tóvárosi olvasó kör folyó aug. hó 20-án tartotta évi közgyűlését. Kisseb elkésvé bár, köztudomásra szándékozom jelzett gyűlésben történt teket hozni; mert meggyőződésöm szerint annak tárgya közérdekű. E kör, melynek célja: terjeszteni a szellemi világosságot, hinteni a felvilágosultság, műveltség magvait; mely összes jövedelmét ama szent célokra fordítja, pártolván ezáltal az irodalmat egyfelől, a költészet és tudomány forrását nyitván fel a szomjus lelkeknek másfelől, mondom e kör érdemes arra, hogy szélesebb körben tudomással bírjanak arról, mik történtek annak kebletében egy év lefolyása alatt. Tehát a gyűlésre térek:

Délután 3 órára tüzetett ki a gyűlés ideje. Tagok csekély számmal jelentek meg, sőt mi több jegyzők mind elmaradtak; így egy jegyzőköny felvételére Járny Géza, tagtárs kéréstett fel. Ezután Fekete János elnök tartotta megnyitó beszédét, mely itt következik:

Tisztelt közgyűlés! Ismét egy éve tellett be egyesületi működésünknek. Itt vagyunk az önk bizalmával megtisztelt tisztikar és a választmány, hogy tevékenységünk ez évi eredményét önök elébe terjesszük, szabad bírálatot engedvén, sőt minden tagtársat működésünk szigorú bírálatára ösztinte felhíván és kérvén. Alapszabályaink értelmében beszélünk: „népszerű munkák olvasása s tisztességes társalgás által alkalmat nyújtani a művelődés és ismeret szerzésre.“ S valóban a hosszú nehéz harcokban a művelődés ösvényétől elzárt magyarnemzetnek nagy szüksége van arra, hogy azon helyre küzdje fel magát, hol a nyugot európai előrehaladott nagy népcsaládban az őt méltán megillető rangot elfoglalhassa, ezt pedig csak ismeretei bővítésével, szellemi képesítésével eszközölheti. Az ismeretek világában öntudatra jutott nemzet egyesek forgó játéka többé nem lehet, mert erős talpon áll, s ha néha egyes viszontagságos esetek egy időre zsarnoki nyűgbe terelhetik is, lerázza magáról a reá erőszakolt láncokat s mint a sas ujra megújul és ifjul, s tovább folytatja